

berco (< ll. *HIRCUS* 'boc, cabrit'), i els meus informants (1965) asseguraven que el nom popular local era aquest últim. A. Alvar (*ArchF Arag.* VIII, 39) assegura que a la Vall d'Echo *bucardo* designava un 'boc castrat'; notem que *-ardo* no és sufix germànic sinó l'ibero-basc *-ARR*, amb diferenciació. *Aboquir-se* [1858, Amengual] o *boquir* [*AlcM*], així també a l'Alt Aragó (*buki-se las krapas*, Bielsa, 1965). *Boquet* 'cap de biga' pall., ribag. (*AlcM*) = *benasq. boc* (veg. supra).

Boquina 'pell de boc' [*centenar de buchines*, Tarifa de Barc., 1271, citades junt amb les *multunines*, *EntreDLL* I, § 26; i ja en la de Cotlliure, 1249, i en una de Perpinyà de c. 1306: «curs de bous, *boquina*, cordoà adobat», Finke, *Acta Ar.* III, 157].

Boqueria 'carnisseria' o 'taula de tallar carn' (sembla fundada l'altra acceptió 'mercat de comestibles' que li atribueix *AlcM*): la *Boqueria* de València es documenta des de 1279 (Martínez Ferrando, *Catálogo de la Documentación Valenciana del AAA* II, reg. 42, f. 229), la de Barcelona (*Bocaria*) almenys des de 1484 (Caretà, *Dicc. Barbr.*, s. v. *eslabó*); també tingué gran extensió la variant formativa *bocateria*, molt documentada a Vic des de 1232 (1254, 1255, 1256... «in mercatali Vici in tabulis *bochaterie*», «in mercatali in macello ircorum --- in macello *bochaterie*», C. Candi, *Misc. Hist. Cat.* II, 369, 371); és formació paral·lela a l'oc. ant. *bocaria*, i fr. *boucherie* 'carnisseria', mot que allí ha restat més vivaç,³ i allí està acompanyat pel nom d'ofici oc. ant. *boquier*, fr. *boucher* 'carnisser': *bouchier* ja documentat el 1292, com a NP, que reemplaçà el més antic *maiselier*, segons P. Lebel (*Les Noms de P. Fr.*, 92), de primer amb matís pejoratiu, ço que explicaria naturalment aquesta derivació un poc imprevista: era un venedor de carn de cabra o anyell, al qual hom atribuïa maliciosament que sovint, en lloc de cabra, matava un animal de carn tan dolenta com el boc.

En cat., *boquer* no és conegut com a nom d'ofici, de manera que partint del català podríem suposar que *boqueria* i *bocateria* es formaren directament sobre *boc*, però encara que fóra imaginable que *boucher* es vagi extraure de *boucherie* secundàriament, els fets de França (més autoritzats en aquest cas essent allí més vivaç el mot) semblen demostrar que la derivació es féu a través del nom d'ofici *boucher*, cat. *boquer*, per més que aquest en la nostra llengua solament es conegui com a nom propi de persona (i *Els Boquers*, llogaret entre Vic i Muntanyola).

¹ Jo mateix, en conseqüència, ho vaig admetre en el breu article *boque* del DCEC, i com que no és un mot pròpiament castellà, no he curat de rectificar-ho, tot i que ja fa molt de temps que ensenyo el contrari. — ² Sembla que Whatmough, *D.A.G.*, 79, p. 86., ha trobat algun testimoni epigràfic continental, però ni aquest llibre dóna mitjans de controlar les seves afirmacions (que no acostuma fer-ho), ni és de maneig raonablement dispostat, ni en aquest cas sembla basar-se en indicis semàntics una mica clars, ja que ell mateix vacilla per a aquest *BUCCA* entre 'marrà', 'cervo mascle' i 'boc'. — ³ Del

francès passà al sic. *vuciria*, *buccirì* «macello, beccheria», ben documentats ja en l'antic teatre sicilià a finals del S. xvi, el 1638, etc. *Teatro Sic.* de Mangò, Palerm 1961, pp. 15, 63, i gloss. Del sicilià o directament del francès passà també al grec bizantí *voberia*, *vobria*, L. Wiener, *ZRPb.* xxxiv, 666-74.

BOÇ, nom del morrió en els dialectes valencià i occidental, provinent d'un adjectiu *BÜCCĒUS*, -UM, 'propi de la boca', derivat del ll. vg. *BÜCCA* 'boca bestial'. □ 1.ª doc.: 1393.

«Tot hom qui vaja abeurar bèsties --- que ls agen a metra *boç*» en doc. de Vallfogona de Riucorb, d'aquella data, *BABL* XII, 193. Avui el mot passa per ser un dels típicament distintius del català de València respecte al del Principat, on té difusió bastant comuna *morrió* (Renat, *El Camí*, 14-iv-1934). En realitat, però, l'ús de *boç* té ampla difusió en tot el domini català occidental, i fins al Camp de Tarragona. «Bèstia mular --- si pàssan per sanderes de blats hàjan portar *bos* o ser manats per lo murrall» lleigeix en doc. de 1752 de la Secuita, inclòs en l'excel·lent monografia inèdita que sobre aquest poble tenia redactada el Dr. Daniel Recasens i que aquest em deixà amablement estudiar l'any 1954. Com es veu per aquesta dada i altres de les no valencianes és tant o més freqüent que en el Principat s'apliqui a d'altres animals que el gos.

Però el relatiu a aquest és l'ús antic: «may per mon nom / me nomenava: / axí -m menava / com si fos goç / e portàs *boç*», junt, però, amb l'altre, «l'asna aquella / --- / sens traginer / ni altra guarda, / sens bast, albarda, / collar, tifells, / sens cascavells, / petral, rançal, / *boç* e dogal / ---», Jaume Roig, *Spill*, 4422, 13168. MGadea ens conta el cas còmic d'un que feia servir un morrió, «un *bos*», «per conte d'encenser» (*Terra del Gè* I, 77), i també a Gandesa és el morrió (*Excursions* III, 73). En canvi a Arcavell, a l'entrada d'Andorra, els *bósos* són els morrallons que porten els bous que llauen (1936).

Si en la nostra llengua l'ús n'ha romàs especialment ferm en les terres de l'Ebre i de València, no és estrany, car el mot existí en mossàrab. En el nostre R. Martí, on es lleigeix ben clarament en el manuscrit, tradueix l'àr. *šarīb*, mot que designa el 'pèl-moixí del llavi', cast. *bozo*, però també 'bigoti' i 'llavi de dalt', i fins 'llavi en general'; la primera d'aquestes accs. es documenta també en *PAlc.*, i amb l'última el mot ha passat a l'àrab vulgar del Nord d'Àfrica.

El mot en romànic no es troba més que en castellà *bozo* (ant. *boço*) [mj. S. XIII] i en el port. *buço*, gall. *bozo* 'morrió'. Per a aquests vegeu més informació en el DCEC I, 506-7. És segur que *BUCCEUM* ja existí en llatí vulgar i fins és possible que ja hi estigui documentat, car *bucca* figura en el sentit de 'mos del fre d'una cavalcadura', en una carta que Suetoni atribueix a l'emperador August (si bé és veritat que ho duen els mss. menys bons, i els altres porten *bucca* o *buccata*); de tota manera el testimoni d'aqueixos mss. no deixa de valer per al període posterior en què s'escri-